

kirjaamo@stm.fi

VN/8871/2019

Lapin ELY-keskuksen lausunto hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi

Tietoliikenneyhteydet ovat välttämättömät palvelujen saatavuuden turvaamiseksi

Uudistuksen keskeinen lähtökohta on, että digitalisaatiolla tuetaan toiminnan uudistamista. Tämän tavoitteen toteutuminen ja myös asiakkaiden yhdenvertaisuus edellyttää, että kaikkialla on käytössä kattavat, riittävän nopeat tietoliikenneyhteydet. Tällä hetkellä esimerkiksi Lapissa näitä ei ole.

Huomioiden Lapin harva asutus ja pitkät välimatkat kunnilla ei ole taloudellisia mahdollisuuksia tällaiseen investointiin ja markkinaehtoisena näitä ei myöskään tulla rakentamaan.

Digitaalisilla palveluilla nähdään olevan keskeinen merkitys Lapin alueella palveluiden saatavuuden ja saavutettavuuden näkökulmasta. Välimatkat kuntakeskukseen ja kuntien välillä ovat huomattavan pitkät. Palveluiden digitalisoinnilla voidaan turvata perus- ja erityistason palvelujen saatavuutta. Toimivat ja tehokkaat palvelut edellyttävät valtion merkittävää panostusta tietoliikenneyhteyksien parantamiseen.

SOTE-aluejakoa ei tulisi automaattisesti käyttää kaikkien aluejakojen pohjana

SOTE-aluejako lähtee ajatuksesta, jonka mukaan SOTE-maakuntia olisi yhteensä 21 kpl. Hallituksen esityksessä todetaan, että tämä jako tulisi myös jatkossa toimia maakunnan liittojen toimialueena ja valtion aluehallinnon aluejakojen pohjana pl. Uusimaa.

Aluejaon suhteen olisi tarkoituksenmukaista jättää väljyyttä myöhemmälle päätöksenteolle sen sijaan, että aluejako lukitaan esimerkiksi valtion osalta tässä hallituksen esityksessä. Esimerkiksi nykyisellään ELY-keskusten ja Aluehallintovirastojen aluejako poikkeaa nyt esitetystä. Aluejakoa koskevat päätökset tulisi aikanaan tehdä omassa prosessissaan huomioiden toiminnalliset ja taloudelliset tekijät.

22.9.2020

Hallituksen esityksen vaikutukset elinkeinoelämään

Nyt lausuttavana olevalla hallituksen esityksellä nähdään olevan vaikutuksia alueiden elinkeinoelämään. Esityksen lähtökohta on, että palvelut tuotetaan ensisijaisesti julkisena palvelutuotantona, jota voidaan täydentää yksityisillä palveluilla.

Esimerkiksi Lapissa yksityisillä palveluilla on huomattava merkitys julkisen palvelutuotannon tukena. Yksityisillä palveluilla on voitu saavuttaa huomattavia kustannussäästöjä ja/tai niillä on voitu täydentää olemassa olevaa julkista palvelutuotantoa. Osin yksityinen palvelutuotanto on voinut myös vastata asiakkaiden moninaisiin palvelutarpeisiin julkista paremmin ja nopeammin.

Lapin näkökulmasta hallituksen esitys ajaa monet yksityiset sote-alan mikro- ja pk-yritykset todella ahtaalle. Yksityisen palvelutuotannon toissijaisuus ja palvelutuotannolle asetetut edellytykset voivat nyt lausuttavana olevassa esityksessä olla sellaisia, jotka eivät houkuttele eivätkä mahdollista pienten yritysten pääsyä osalliseksi palvelumarkkinoista.

Riittävän palvelutuotannon turvaaminen julkisena palveluna voi olla hyvin haasteellista nyt ja tulevaisuudessa.

Nyt olisi tärkeää kaikin tavoin luoda edellytyksiä yksityisen palvelutuotannon säilymiselle uudistuksen yhteydessä.

Osaavan työvoiman saatavuus

Lapissa sosiaali- ja terveystaloudissa on jo nykyisellään huomattavaa pulaa osaavasta työvoimasta. Nyt lausuttavana olevaan hallituksen esitykseen sisältyy sellaisia elementtejä, jotka entisestään lisäävät sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöstön tarvetta ja näin vaikeuttavat osaavan työvoiman saatavuutta.

Erityisen haasteellista ammattitaitoisen työvoiman saaminen on ollut pienille paikkakunnille. Myös tästä näkökulmasta Lappiin tarvitaan myös laaja-alaisempaa yksityistä palvelutuotantoa.

Sosiaali- ja terveystalouksien integraatio työllisyyden hoidon palveluihin

Kansallisesti valmistaudutaan kuntakokeiluun, jossa kuntien roolia ja vastuuta työllisyyden hoidosta halutaan lisätä erityisesti niiden asiakkaiden osalta, jotka ovat heikoimmassa asemassa ja joiden työllistymisen esteet ovat moninaiset. Hyvin usein näihin tilanteisiin liittyy monialaisen palvelun tarve.

Hallituksen esityksen lähtökohta on, että jatkossa maakunta huolehtii sosiaali- ja terveystalouksien järjestämisestä ja tuotannosta. Käytännössä

22.9.2020

tämä tarkoittaa, että sosiaali- ja terveystyöpalvelut erkanevat kunnasta ja tällaiseen organisaatorajat ylittävään yhteistyöhön liittyy aina haasteita.

Hallituksen esitys tältä osin syö pohjaa kuntakokeilulta, jonka keskeinen lähtökohta on integroida julkiset työvoima- ja yrityspalvelut kunnan järjestämismallilla oleviin sosiaali- ja terveystyöpalveluihin sekä näin luoda edellytykset kokonaisvaltaiselle kuntoutumiselle ja avoimille työmarkkinoille työllistymiselle, joka on keskeinen lähtökohta, kun halutaan nostaa työllisyysastetta.

Pelastuspalvelujen saatavuus harvaan asutulla alueella on tärkeä turvata

Pelastuspalvelujen saatavuuden turvaaminen harvaan asutuilla alueilla myös jatkossa nähdään tärkeäksi huomioiden alueen elinkeinorakenne (matkailu, kaivokset ja teollisuus) ja harva asutus. Pitkät etäisyydet, harva tieverkko ja häiriötilanteissa kohtuuttomat kiertotiemahdollisuudet korostavat tarvetta.

Ylijohtaja

Jaakko Ylinampa

Johtaja

Marja Perälä

Tämä asiakirja KEHA/3754/2020 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KEHA/3754/2020 har godkänts elektroniskt

Hyväksyjä Ylinampa Jaakko 22.09.2020 10:42

Esittelijä Perälä Marja 22.09.2020 10:01